

DALTON HANDBOEK

Daltonschool Het Lover

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	Inleiding	4
HOOFDSTUK 2	Voor wie is dit document geschreven?	5
HOOFDSTUK 3	Relatie met andere beleidsstukken Het Schoolplan De Schoolgids Overige plannen: Formatieplan en Zorgplan	6
HOOFDSTUK 4	Waarom Daltononderwijs Het Lover Samenwerken Zelfstandigheid Vrijheid in gebondenheid Doelmatigheid/Reflectie en Borging Hier staan we voor Kenmerken van onze school in trefwoorden De leerlingraad De leerkracht van Het Lover Het team	7
HOOFDSTUK 5	De dagelijkse praktijk op Het Lover Dagkleuren Groepen 1 en 2 Groepen 3 t/m 8 Groepen 1 en 2: Dagritmepakket Groepen 3 t/m 8: Roosterborden Symbolen De taak Takenbord kleuters (Zelf-)correctie Keuzewerk Uitgestelde aandacht Samenwerken Materialen Werkplekken De kring Zorg voor klas, school en schoolomgeving	11

HOOFDSTUK 6	Informatie en rapportage	28
HOOFDSTUK 7	Ontwikkelingen Ontwikkelingsonderwerpen Externe contacten	29
BIJLAGEN		
1	Daltonontwikkelplan 2010-2013	30
2	Leerlijnen Samenwerkend Leren	33
3	Portfolio	36
4	Dalton Beleid 2013-2017	37

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

Vanaf 1993 zijn wij een gecertificeerde Daltonschool.

In dit boek staat beschreven hoe het onderwijsteam van rooms-katholieke Daltonbasisschool Het Lover in Asten het Daltononderwijs invulling geeft.

Ieder individueel teamlid heeft een Daltoncertificaat behaald, nieuwe collega's volgen de cursus voor het Daltoncertificaat.

Op iedere Daltonschool hoort een beleidsplan te zijn, daarnaast willen wij in dit schrijven duidelijk maken op welke wijze wij op "Het Lover" het Daltononderwijs gestalte geven.

Natuurlijk gaat het er uiteindelijk niet om of alles mooi is opgeschreven. Het gaat erom hoe er dagelijks in de omgang met kinderen op school wordt gewerkt.

Dit is daarom een document in ontwikkeling, dat wil zeggen dat gemaakte afspraken die hierin beschreven zijn, kunnen worden bijgesteld, aangescherpt en vervangen. Het onderwijs ontwikkelt zich, waardoor je je werkwijze moet aanpassen.

Dit document is een handig naslagwerk met daarin de meest voorkomende Daltonafspraken. Het boekwerk zal jaarlijks actueel gehouden worden.

Wij hopen op deze manier de afspraken levend te houden binnen de school.

Namens de teamleden van Daltonbasisschool Het Lover
Gabriëlla Buijs
Directeur

HOOFDSTUK 2

VOOR WIE IS DIT DOCUMENT GESCHREVEN

Binnen een schooljaar passeert Dalton regelmatig de revue op de agenda's van studiedagen en teamvergaderingen.

In dit boek worden de gemaakte afspraken beschreven en de afgesproken werkwijzen vastgelegd. Dit boek is een middel om een idee te krijgen over het werk op onze school.

De school heeft altijd een buurtfunctie gehad en ligt aan de rand van Asten tegen het Loverbosch maar wel tussen verschillende basisscholen. De school is ook erg in trek bij ouders die bewust voor Daltononderwijs kiezen, omdat zij vinden dat Dalton het beste bij hun opvoedingsvisie past. Dit betekent dat wij als team niet alleen naar de kinderen toe verplicht zijn om ons Daltonbeleid goed uit te voeren, maar we hebben daarin ook een verantwoordelijkheid naar de ouders toe.

Hiermee komen we dan ook bij de twee belangrijkste antwoorden op de vraag voor wie dit document geschreven is:

- in de allereerste plaats voor de leerkrachten en het overige personeel van de school (inclusief invalleerkrachten, stagiaires)
- daarnaast ligt het plan er voor de ouders; zij die hun kinderen al bij ons op school hebben en ouders die overwegen hun kind aan te melden op onze school.

Verder is dit document interessant voor instanties die zich op de hoogte willen stellen van de werkwijze op onze school:

- De onderwijsinspectie
- Het bestuur van de stichting Prodas
- Visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging
- Collega's van andere (Dalton)basisscholen die inspiratie nodig hebben voor groei. Zo hebben wij ook kunnen leren van andere scholen en andere Daltonwerkboeken. Beter goed gebruikt dan slecht zelf bedacht.

HOOFDSTUK 3

RELATIE MET ANDERE BELEIDSSTUKKEN

HET SCHOOLONDERNEMINGSPLAN

Iedere Nederlandse school heeft een school(onderneming)plan, waarin uitgebreid beschreven staat hoe er wordt gewerkt, waarom er zo wordt gewerkt, welke materialen daarbij worden gebruikt en wat de ontwikkelingsplannen voor een periode van vier schooljaren zijn.

De reikwijdte van het school(onderneming)plan is daarmee groter dan die van het plan dat nu voor u ligt. In dit Daltonboek worden voornamelijk de praktische afspraken beschreven die binnen het onderwijsteam zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat onze school een Daltonschool is én blijft.

DE SCHOOLGIDS

Aan het begin van ieder schooljaar wordt de schoolgids op www.hetlover.nl geplaatst. Ouders die, gedurende het schooljaar, overwegen hun kind aan te melden op Het Lover krijgen een actuele schoolgids.

In deze gids staat veel praktische informatie voor ouders, maar er wordt ook in uitgelegd wat Daltononderwijs inhoudt.

In de schoolgids wordt beperkt op Dalton ingegaan. Wie meer wil weten hoe er in de praktijk mee wordt gewerkt, kan verdieping vinden in dit Daltonboek.

OVERIGE PLANNEN FORMATIEPLAN EN ZORGPLAN

Het basisonderwijs kent verder ook het Formatieplan en het Zorgplan.

Het eerste beschrijft hoe de door de overheid beschikbaar gestelde personele formatie wordt ingezet. Het tweede beschrijft hoe de leerlingenzorg vorm wordt gegeven.

Voor beide plannen geldt, dat het Daltonelement er niet rechtstreeks in te herkennen zal zijn, maar er zijn wel raakvlakken.

Zo streven wij als team ernaar om voor de leerlingenzorg, naast eigen personele inzet, ook gebruik te maken van een intern begeleider en van een extern zorgoverleg, waardoor de leerlingenzorg goed tot zijn recht komt. Mede door de Daltonwerkwijze kan er ook behoorlijk wat tijd besteed worden aan de individuele leerlingen binnen de verschillende groepen.

HOOFDSTUK 4

WAAROM DALTONONDERWIJS

HET LOVER

Het Daltononderwijs aan Het Lover is geen vast, statisch gegeven; het is een proces en dus is Het Lover een school in beweging: *Dalton is een manier van omgaan met elkaar.*

Het Lover werkt met behulp van de Daltonkernwaarden *Vrijheid in gebondenheid, Zelfstandigheid, Samenwerken, Reflectie, Borging en Doelmatigheid* aan de totale ontwikkeling van elk kind. Het Lover vindt het belangrijk dat een kind graag naar school komt, omdat dat de voedingsbodem is voor het leer- en ontwikkelingsproces dat kinderen moeten doormaken.

Leerkrachten en ouders van Het Lover voelen zich goed thuis in de door Helen Parkhurst bedachte leefstijl.

Het Lover neemt kinderen serieus, laat ze zelf meedenken en meebeslissen over regels en afspraken in een groep. Geeft ze verantwoordelijkheid over gebouw en omgeving. En benadrukt dat 'leren en naar school gaan' niet moet omdat ouders of leerkrachten dat zeggen, maar dat ze dat zelf moeten willen, om te groeien naar een volwaardige deelnemer/ deelnemster aan onze maatschappij.

In de zes Daltonkernwaarden vindt Het Lover veel aanknopingspunten voor een gezonde, stimulerende aanpak naar kinderen toe. Wij beseffen dat vrijheid in gebondenheid, samenwerken en zelfstandigheid, doelmatigheid, reflectie en borging afhankelijk zijn, van wat je zelf kunt en hoe anderen je daarin accepteren en ondersteunen. Juist daarom vindt Het Lover het belangrijk op school een houding uit te stralen en aan te leren van acceptatie van ieders kwaliteiten.

Daltononderwijs leert kinderen daarmee om te gaan binnen de school, in de overtuiging dat zij die grondhouding in de maatschappij zullen toepassen.

Het Lover heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een basisschool waarin niet alleen de prestaties van een kind centraal staan. Op 1 maart 1993 is Het Lover, bij het 10-jarig bestaan, basisschool voor Daltononderwijs geworden.

De Daltonwerkwijze is een manier van omgaan met elkaar, het is "A way of life". Het Daltononderwijs gaat uit van zes kernwaarden:

SAMENWERKEN

Het principe samenwerken sluit aan bij onze maatschappij: in de maatschappij is samenwerken, het werken in teamverband, belangrijk. Op een Daltonschoon krijgen de kinderen de kans elkaar te helpen. De onderlinge samenwerking komt tot uiting in de periode waarin kinderen bepaalde stof onder de knie moeten zien te krijgen. In deze oefenperiode vindt de waardering door de leerkracht plaats in de vorm van stimulerende woorden of gedrag. Beoordelingen van het kind worden gegeven tijdens controlewerk of tijdens toetsen.

ZELFSTANDIGHEID

Kinderen willen actief, zelf ontdekkend bezig zijn. Als kinderen gedwongen worden de hele dag te moeten luisteren of te doen wat anderen hen opgedragen hebben, dan verdwijnt het leerplezier als sneeuw voor de zon. Daarom zullen we steeds proberen kinderen uit te dagen om hun problemen zelf op te lossen. Ze moeten in eerste instantie zelf observeren, naslagwerken gebruiken, experimenteren en gevonden oplossingen verdedigen. Dit actief probleemoplossend leren levert betere begripsvorming en denkstructuren op bij kinderen. Tevens zullen ze tijdens de schooluren actiever zijn en daarmee bereiken we dat de totale leertijd ook effectiever benut wordt.

VRIJHEID IN GEBONDENHEID

Voor het kind is het leren hanteren van het principe verantwoordelijkheid een proces dat langzaam verloopt. De school zal in een geleidelijk proces het kind vertrouwd moeten maken met dat principe en daaraan inhoud moeten geven. De spelende kleuter en het kind in groep 8 zullen ieder op hun eigen manier, in verschillende mate die vrijheid, en verantwoordelijkheid moeten ervaren. Zij hebben ruimte nodig om met vrijheid te leren omgaan.

In de loop der jaren wordt het kind geleerd vrij te zijn in:

- de keuze van volgorde waarin het zijn opdrachten wil afwerken;
- het raadplegen van hulpbronnen;
- het samenwerken met medeleerlingen;
- de besteding en de verdeling van zijn tijd.

Niet alle kinderen kunnen dezelfde vrijheid aan en zullen niet in gelijke mate zelfstandig kunnen functioneren. Vandaar dat van de leerkrachten een houding is vereist die gericht is op individuele hulp en begeleiding.

REFLECTIE

Jezelf en anderen een spiegel voorhouden en daarvan leren. Dat is belangrijk op ieder level van onze school. Dus zorgen we voortdurend voor reflectie op het niveau van de leerlingen, de leerkrachten en de school.

Reflectie draagt bij aan het op een juiste manier bereiken van beoogde doelen.

DOELMATIGHEID

Bereiken we wat we willen bereiken? En bereiken we dit op de meest effectieve manier? Leerlingen leren doelmatig en functioneel bezig te zijn. De school richt zich op het effectief inzetten van tijd, menskracht en middelen.

BORGING

Met borgen bedoelen we:

Ervoor zorgen dat hetgeen we kinderen leren ook echt iets van henzelf wordt. De leerling als eigenaar van dat wat hij/zij geleerd heeft.

Daarnaast zorgen we als school voor de borging van de kwaliteit van ons onderwijs.

HIER STAAN WE VOOR

Het belang van de Daltonkernwaarden wordt door alle Daltonbasisscholen onderschreven. Maar de uitwerking hiervan is per school verschillend. Dat geldt ook voor Het Lover.

Op onze school leren we de kinderen vaardigheden te ontwikkelen en met deze vaardigheden experimenteren, zodat ze goed voorbereid worden op het voortgezet onderwijs en op hun leven als volwassene.

In onderstaand overzicht staat omschreven welke accenten wij op Het Lover aanbrenge.

1. De basis van al ons handelen moet gericht zijn op het creëren van een pedagogisch klimaat waarin de sociale en emotionele veiligheid voor het kind gewaarborgd blijft.
2. In de dagelijkse activiteiten loopt als een rode draad het ontwikkelen van besef voor waarden en van oordeelsvermogen. Kinderen dienen elkaar te respecteren.
3. Er wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen. Hiervoor is nodig dat de ontwikkeling van het kind goed in het oog wordt gehouden. Het gaat hierbij niet alleen om verschillen in cognitieve vaardigheden. Ook om verschillen in bijvoorbeeld belangstelling, werkhouding en creativiteit.
4. Vrijheid betekent voor ons dat de leerkracht een deel van de verantwoordelijkheid voor het leren bij het kind legt. Essentieel hierbij is het feedback geven aan en het begeleiden van het kind.
5. Er wordt zoveel mogelijk les gegeven vanuit concrete leefsituaties.
6. Kinderen moeten leren allerlei informatiebronnen te hanteren en te beoordelen.
7. Er wordt gestreefd naar een grote variatie in werkvormen en materialen.

De goede Daltonschoon die wij willen zijn, kenmerkt zich vooral door de volgende trefwoorden.

1. Een goed pedagogisch klimaat.
2. Een rode draad, qua werkwijze, door de school.
3. Taken.
4. De uitgestelde aandacht.
5. Op een goede manier samenwerken (zowel in de taak als daarbuiten).
6. Een differentiatie model.
7. Realiteitsonderwijs.
8. Het gebruik van dagkleuren.
9. Een samenwerkend team: leren van elkaar, opvattingen delen, maatjeswerk.
10. Ook: eisen stellen en om verantwoording vragen.

De hier genoemde onderwerpen zijn grotendeels uitgewerkt en beschreven in dit beleidsplan. Andere zijn nog in ontwikkeling.

Maar ook wat hier is vastgelegd, zal regelmatig onderwerp van bespreking zijn en blijven.

En zo hoort het ook: want onderwijs – en dus ook onderwijs op onze school – is nooit af.

DE LEERKRACHT VAN HET LOVER

Omdat wij dagelijks omgaan met kinderen vinden wij het belangrijk dat wij weten wat er leeft en speelt bij hen. Wij willen dat zij zich thuis voelen op een voor hen zo belangrijke plek. Daarom hebben wij een leerlingeraad. De leerlingraad bestaat uit iedere groep van de groepen 5 tot en met 8, 2 leerlingen. In het schooljaar 2013-2014 zijn dat in totaal 8 leerlingen. De leerlingraad vergadert iedere maand samen met de directie. Aan het begin van ieder schooljaar worden er verkiezingen gehouden.

Doel:

Het leren vormen en uiten van je eigen mening.

Naar elkaar luisteren

Leren discussiëren en oplossingen vinden

Samenwerken en overleggen

Elkaars mening leren respecteren

Eigen verantwoordelijkheid leren nemen

Leren hoe een democratie werkt

DE LEERKRACHT VAN HET LOVER

Het Daltononderwijs van een school laat zich natuurlijk maar voor een deel vastleggen in afspraken. Het belangrijkste is en blijft: de leerkracht als persoon. Zij of hij heeft 'Dalton tussen de oren'. Dat is een bepaalde houding ten opzichte van de kinderen en ten opzichte van het geven van onderwijs. Een houding die zich kenmerkt door bijvoorbeeld:

- Kinderen geen kant-en-klare oplossingen aan te reiken.
- Kinderen te stimuleren zelf over problemen na te denken.
- Oog te hebben voor werkvormen die samenwerken bevorderen.
- Hier en daar als leerkracht een stapje terug te doen om kinderen de gelegenheid te geven zelf verantwoordelijkheid te dragen.

De persoon van de leerkracht is het hart van het (Dalton-)onderwijs.

HET TEAM

Vanuit de Daltonoptiek bezien, werkt een leerkracht per definitie niet alleen. Zij/hij functioneert binnen een team.

Binnen het team inspireren we elkaar en ondersteunen we elkaar.

En in teambijeenkomsten wordt de verdere ontwikkeling van de school vorm gegeven.

DAAROM DALTONONDERWIJS.

HOOFDSTUK 5

DE DAGELIJKSE PRAKTIJK OP HET LOVER

DAGKLEUREN

Iedere dag van de week wordt in de hele school aangegeven met een vaste kleur. Deze kleuren structureren voor de kinderen de week, wat hen helpt om een planning te maken.

De dagkleuren hangen in iedere groep aan de muur, zodat het kind steeds kan zien 'waar we zijn in de week'.

Daarnaast worden de dagkleuren gebruikt bij de administratie van verschillende zaken op de taakbrief.

DE DAGKLEUREN

- Maandag rood
- Dinsdag blauw
- Woensdag oranje
- Donderdag groen
- Vrijdag geel

GROEPEN 1 EN 2

In de kleutergroepen wordt de dag van vandaag aangegeven door middel van Pom pom die de dag aanwijst op de weekwijzer. In de ochtendkring wordt dat besproken. Op het takenbord van de kleutergroepen geeft een kind met een gekleurde magneet aan op welke dag hij of zij een taakje gaat maken en op welke dag het taakje af is.

GROEPEN 3 T M 8

Op hun takenblad geven de kinderen met de dagkleur aan dat ze een bepaalde opdracht af hebben gekregen. Vooral als een taak meerdere dagen beslaat, geeft dit de leerkracht informatie over de leerstijl van het kind en biedt dit de mogelijkheid hem hierbij te begeleiden.

Een kind dat in het begin weinig productief is en vervolgens alles op het laatste moment moet maken, moet geleerd worden dit beter te spreiden. Kinderen die duidelijk te snel van start gaan en daarbij veel fouten maken, moet worden geleerd dat de kwaliteit van het werk belangrijker is dan dat het snel 'af' is.

In de groepen 7 en 8 worden de dagkleuren ook gebruikt om een planning op het taakblad te maken. De kinderen geven vooraf aan op welke dag ze bepaalde opdrachten denken te gaan maken.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen planning.
Zelfstandigheid	Zelfstandig administreren.
Samenwerking	
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

GROEPEN 1, 2 EN 3 DAGRITMEPAKKET

De dagkleuren zorgen door de hele school heen voor een ordening in de week. Een hulpmiddel om de dag voor de jongste kinderen te ordenen is het dagritmepakket. Dit pakket bestaat uit een aantal kaarten met afbeeldingen die de verschillende activiteiten voorstellen die voor de bewuste dag gepland staan. Deze activiteiten worden aan het begin van de dag in volgorde besproken. Met een knijper wordt bijgehouden 'waar we zijn'. Het gebruik van het dagritmepakket brengt ordening en geeft de kleuters rust.

GROEPEN 4 T M 8 ROOSTER

In de groepen 3 t/m 8 zien de leerlingen op de taakbrief de actuele weekplanning. In de groepen 4 en 5/6 is de dagplanning zichtbaar voor de leerlingen op het magneetbord en de taakbrief. In de groepen 6, 7 en 8 is de dagplanning zichtbaar op de Taakbrief. De leerlingen kunnen zo in hun planning rekening houden met te maken werk, spreekbeurten, toetsen en verdere verwerking van bepaalde lessen.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	De kinderen voelen zich medeverantwoordelijk voor het verloop van de dag. Het stimuleert het taakbesef.
Zelfstandigheid	Het dagritmepakket is een voorstadium van het leren plannen.
Samenwerking	Ook bij het samen plannen van samenwerkingsopdrachten is de taakbrief een welkom hulpmiddel.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

SYMBOLEN

Op verschillende plaatsen in de school worden symbolen gebruikt.

Bijvoorbeeld:

- **WC-symbolen in de groep**

Uit het oogpunt van zelfstandigheid, wordt de gang naar de WC voor de groepen 1 t/m 6 geregeld met behulp van symbolen die per groep kunnen verschillen. Aan de hand van deze symbolen kan een kind steeds zelf zien of het naar de WC mag. Vanaf groep 6 zijn de kinderen zo zelfstandig dat ze weten wanneer ze naar de wc mogen gaan.

- **Uitgestelde-aandacht-tekens**

Het kind kan in de groepen 3 t/m 8 aan een rode kaart zien of het met zijn vraag bij de leerkracht terecht kan of op een andere manier een oplossing moet zoeken.

Bij de kleuters wordt pom-pom op de stoel gebruikt.

- **Het taak-keuzebord bij de kleuters;**

Kinderen kunnen zelf aan de symbolen op het keuzebord zien welke hoeken nog vrij zijn en maken vervolgens hun keuze. Met hun eigen symbool geven ze op dit bord aan wat ze hebben gekozen.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Symbolen verschaffen duidelijkheid, zodat het kind verantwoordelijkheid kan nemen voor de eigen keuzen. Daarnaast geven ze ook de mate van vrijheid aan.
Zelfstandigheid	Kijkend naar het symbool kan het kind zelfstandig beslissingen nemen, zonder dat iets aan de leerkracht hoeft te worden gevraagd.
Samenwerking	Door de symbolen te respecteren, houdt het kind rekening met anderen.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

DE TAAK

De taak is, naast de manier van omgaan met elkaar, hét middel om de grondbeginselen van de Daltonwerkwijze in praktijk te brengen.

Afhankelijk van de leeftijd en de hoeveelheid leerstof die het kind kan overzien wordt de omvang van de taak bepaald. Bij ons op school wordt zowel met dagtaken als met weektaken gewerkt. In de onderbouw zal het vaak gaan om een dagtaak met daarnaast een weektaak en in de bovenbouw veelal om weektaken met meer opdrachten.

In de groepen 1 en 2 wordt er gewerkt met een takenbord waarop de leerlingen kunnen aangeven wanneer zij welke taak gaan maken. Per week zijn er een aantal verplichte en keuzetaken die op het bord staan. Aan de hand van symbolen kunnen de kinderen zien of de taken verplicht zijn en of het taakje met een maatje gemaakt moet worden.

De kinderen van groep 1 hebben in totaal 4 taken. Zij plannen met hun naam aan het einde van de werkles of 's ochtends aan het begin van de week. Zij plannen steeds een dag vooruit. Als zij hun taak afhebben geven ze dat aan met een magneet in de dagkleur. Deze hangen zij dan horizontaal op het takenbord. Zij maken 1 taak per dag.

De kinderen van groep 2 plannen op maandag tijdens de inloop voor de hele week vooruit. Zij plannen dan met behulp van de magneetjes in de dagkleuren. Zij moeten daarbij rekening houden met de taken die bij de juffen staan ingepland. De magneetjes worden dan verticaal opgehangen, dit is een teken dat de taken nog niet gemaakt zijn. Als zij een taak afhebben zetten zij het magneetje horizontaal neer en plannen zij met hun naam het volgende taakje in. De kinderen van groep 2 maken meerdere taken op een dag.

Deze taken worden ook geëvalueerd met de kinderen.

In de groepen 3 t/m 8 wordt er gewerkt vanuit een taakbrief.

De taakbrief bestaat uit een dagtaak, weektaak en keuzetaak.

De dagtaak wordt gevuld met stof die op die dag behandeld wordt, de weektaak bestaat uit basistaken en vrije taken.

Deze taken dienen als ondersteuning van de stof die in die week wordt aangeboden. De basistaken moeten op het einde van de week klaar zijn.

Leerlingen die zelfstandig kunnen werken, de juiste werkhouding laten zien en niveau I en II scoren tijdens de cito M en E toetsen worden losgelaten.

Kinderen maken hun weektaak naar aanleiding van de leerbehoefte.

	Maandag 1-1	Dinsdag 1-2	Woensdag 1-3	Donnerdag 1-4	Vrijdag 1-5
Rekenen	11.23.4,5,6,7	11.23.5c, 1+2,4d, 1+2, 5,6	11.2,7, 1b, 1,8, c, 1+2		
Lezen	11.23.4,5,6,7				
Schrijven	11.23.4,5,6,7				
W.D. Z.V.T.	11.23.4,5,6,7				
Taal	11.23.4,5,6,7				

	Dinsdag 1-2	Woensdag 1-3
Rekenen Blok 10 les 3	11.2,3,4,6	11.2,3,5c, 1+3,6 11.2,5c, 1+3,6

Door middel van picto's wordt aangegeven wat er van een kind verwacht wordt. De picto's bestaan uit zelf nakijken, samen nakijken, inleveren, samenwerken met maatje.

De letter z. (zelfstandig), i. (instructie) en k. (klassikaal) geven aan hoe de taken worden aangeboden.

In **groep 3** wordt begonnen met een weektaak.

In januari gaan de kinderen over van een weektaak naar een dagtaak, met daarnaast een weektaak.

In de groepen **4 t/m 6** beginnen de kinderen met hun dagtaak, daarna werken de kinderen aan de weektaak.

In de groepen **7 en 8** werken de kinderen met een weektaak, waarbij de dagtaak op de taakbrief staat ter ondersteuning van het dagrooster. De kinderen weten op welke momenten er instructie wordt gegeven en welke lessen klassikaal worden aangeboden.

Natuurlijk is de leerkracht vrij om op een gegeven moment, indien dit in het belang van de leerling(en) is, terug te gaan naar een dagtaak.

Omgekeerd is het natuurlijk ook mogelijk dat er kinderen zijn die sneller naar grotere taken gaan.

De kinderen zijn vrij om de volgorde van taken te kiezen. Ze plannen hun taken waarbij ze rekening houden met z. (zelfstandig), i. (instructie) en k. (klassikale) lessen Ze kleuren hun taken af met de dagkleur.

Is de dag- en weektaak niet af, dan wordt via een coachgesprek gekeken waarom de kinderen de taak niet af hebben, de evaluatie wordt meegenomen in de daarop volgende week.

Keuzewerk wordt vrij gepland in het rooster. De kinderen kiezen per week uit verschillende taken.

Het merendeel van de groepen start de taakbrief op maandag. In overleg kan er voor gekozen worden om op een andere dag te starten, bijvoorbeeld in groep 8.

SAMENWERKEN IN DE TAAK

Op de taakbrief wordt met een picto aangegeven wanneer kinderen hun taak samen maken.

Daarnaast zijn kinderen vrij om alleen of samen met anderen aan hun taak te werken als de taak dit toelaat.

DIFFERENTIATIE

Als de kinderen minder of meer aankunnen, wordt de weektaak in overleg aangepast.

PLANNING EN NOTATIE

De kinderen zijn zelf verantwoordelijk voor de registratie.

De kinderen beginnen met plannen van hun dagtaak. De weektaak wordt gepland d.m.v. dagkleuren en cijfers (=prioritering). Kinderen moeten dan rekening houden met instructie en klassikale lessen. Daarnaast moeten ze rekening houden als er een samenwerkingsopdracht op de taak staat. Ze plannen dit samen met een maatje.

- In de kleutergroep worden magneten gebruikt in de dagkleur nadat de
- kinderen klaar zijn met hun taak.
- In de groepen 3 t/m 8 kleuren de kinderen de taak die ze afhebben aan op
- de taakbrief in de dagkleur.

REFLECTIE, EVALUATIE EN BEOORDELING

Het leren van de vaardigheden die het kind nodig heeft om goed met de taak om te gaan, verloopt niet altijd vanzelf. Het is daarom nodig dat de groepsleerkracht het proces van het taakwerken regelmatig met de kinderen bespreekt.

Vragen als 'voor welke problemen kwam je te staan en hoe heb je die opgelost?' komen dan ter sprake. Dit kan met de hele groep of individueel gedaan worden.

In de groepen 1 en 2 wordt het doel van het werk en/of spel uitgelegd. In de groepen 3 t/m 8 wordt structureel per les het doel benoemd of gevisualiseerd.

Reflectie

Tijdens coachgesprekken in de groepen 3 tot en met 8 wordt gereflecteerd op werkhouding en of op het wel of niet halen van gestelde doelen. Het doel van het coachgesprek is: leerlingen een spiegel voorhouden op het leerproces en daar weer van leren en nieuwe doelen stellen.

Evaluatie

Op de taakbrief evalueren kinderen hun taak m.b.v. een smiley. In de groepen 3 tot en met 5 gebeurt dit aan het einde van de dag. In de groepen 6 t/m 8 tijdens de week. De leerkracht kan hier ook op inspelen.

Daarnaast kunnen kinderen opmerkingen plaatsen over hun taak, over evt. punten die ze willen bespreken en/of over evaluatie van het zelf nagekeken werk.

De leerkracht geeft onder aan de taakbrief haar/zijn bevindingen van het taakwerk. Tips en tops worden hierin opgenomen.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Vrijheid in de eigen planning en de uitvoering daarvan. Verantwoordelijkheid nemen voor de gemaakte keuzes.
Zelfstandigheid	Zelfstandig administreren en het eigen werk evalueren.
Samenwerking	Opdrachten in tweetallen of grotere groepen uitvoeren. Onderlinge hulp geven.
Reflectie	Spiegelen op leerproces en nieuwe doelen stellen
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

ZELF-CORRECTIE

KIND OF LEERKRACHT

Wij hechten grote waarde aan het zelf corrigeren door de kinderen. Dit geldt zowel voor de opdrachten die binnen de taak worden gedaan als voor de opdrachten daarbuiten.

Zelfcorrectie heeft een aantal voordelen:

1. Het kind krijgt meteen feedback op zijn werk. Het hoeft niet te wachten tot de leerkracht het werk terug geeft.
2. Het heeft een duidelijk leereffect, omdat het kind, als het een fout ontdekt, zich meteen zal afvragen hoe deze fout kon ontstaan.
3. Het geeft de kinderen hierdoor een beter inzicht in wat ze kunnen en bij welke zaken ze hulp moeten vragen van de leerkracht.

In de kleutergroepen is al veel zelfcorrigerend materiaal. In de loop van groep 3 mogen de kinderen bepaalde opdrachten al zelf corrigeren. De werkboekjes van VLL en (oefen)woorddictees lenen zich daar goed voor. Ook de rekenopdrachten halverwege groep 3 kunnen goed zelf worden nagekeken. Het streven is, om de kinderen zo veel als mogelijk zelf te laten corrigeren. De groepsleerkracht is degene die het beste kan inschatten welk werk in haar/zijn groep wel en welk werk er niet geschikt is, om door de kinderen te laten nakijken.

Hierbij gelden de volgende afspraken:

1. Toetsen worden door de leerkracht nagekeken.
2. De leerkracht neemt regelmatig steekproeven om te kijken of het corrigeren goed is gebeurd. Ook zal zij/hij op zijn tijd het werk van alle kinderen bekijken, om goed de vorderingen te kunnen bepalen.
3. Ook hier kan 'op maat' worden gewerkt. Het ene kind laat zien dat het al heel goed en zelfstandig kan nakijken, terwijl het andere kind onzorgvuldig is of liever de antwoorden overschrijft. Dit laatste kind kan minder vrijheid aan en moet meer ondersteund en gecontroleerd worden.
4. Ook andere correctievormen kunnen worden gebruikt, zoals nakijken in tweetallen, leerkracht en kind kijken ieder de helft na, klassikale correctie, e.d.

CORRIGEREN MOET JE LEREN

Zelf nakijken vraagt een bepaalde houding van de kinderen. De kinderen moeten zich realiseren dat je je werk nakijkt om er iets van te leren en niet om zoveel mogelijk 'krulletjes' in je schrift te hebben.

Als leerkrachten moeten we ons realiseren dat we dit de kinderen moeten leren.

Daltonaspecten	
Vrijheid in gebondenheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen manier van corrigeren. Hulp / uitleg vragen als je merkt dat er veel fouten zijn gemaakt.
Zelfstandigheid	Zelfstandig nakijken.
Samenwerking	In de verschillende vormen waarbij je elkaar of samen corrigeert.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

KEUZEWERK

Vrijheid betekent niet alleen dat het kind de volgorde binnen de taak mag bepalen, maar ook dat het voor een deel zelf de inhoud van zijn / haar leren mag kiezen.

Daarom is vanaf groep 3 keuzewerk een belangrijk onderdeel van de taak. Het is dan ook niet 'even iets voor jezelf doen'; ook is het geen uitloopwerk voor de snelle werkers en het is ook niet 'even een spelletje doen'. Hieronder staat omschreven hoe wij op school met keuzewerk omgaan.

Keuzewerk is:

- Een niet-vrijblijvende, educatieve/recreatieve activiteit.
- Een vast onderdeel van het taakwerk.
- Een activiteit die de kinderen zelf mogen kiezen.
- Keuzewerk is in principe zelfcorrigerend, al zal de leerkracht ook hierbij volgen wat de kinderen doen en welke kwaliteit ze leveren.
- Ook binnen het keuzewerk zal ernaar gestreefd worden kinderen te laten samenwerken. In het schooljaar 2013-2014 heeft de werkvorm Rataplannen om samenwerkend te leren een vaste plek gekregen binnen de school en op de taakbrief van de leerlingen.

INBRENG LEERLINGEN

De groepsleerkrachten zullen voortdurend bij de kinderen peilen waar hun belangstelling ligt. Als een kind iets als keuzewerk wil doen, kan het overleggen met de leerkracht.

Daltonaspecten	
Vrijheid in gebondenheid	De kinderen hebben de vrijheid zelf te kiezen wat ze willen leren. Hun keuze moeten ze ook waarmaken. Ze zijn verantwoordelijk voor de uitvoering.
Zelfstandigheid	Het maken van de keuze wordt zelfstandig gemaakt, zonder dat de leerkracht zich daarin mengt. Ook de uitvoering gebeurt zelfstandig. Op verzoek van de leerling zal de leerkracht helpen en suggesties geven.
Samenwerking	Sommige opdrachten kunnen alleen samen gedaan worden. Bij andere bestaat de mogelijkheid om ze alleen of samen te doen.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	Toegevoegd in maart 2013, in ontwikkeling

UITGESTELDE AANDACHT

Met uitgestelde aandacht bedoelen we een periode dat de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen en problemen van kinderen.

De twee belangrijke redenen om te werken met uitgestelde aandacht zijn:

- Het biedt de leerkracht de gelegenheid om ongestoord met individuele of kleine groepjes kinderen te werken.
- Kinderen leren in deze periode zelfstandig problemen op te lossen en zijn op elkaar aangewezen voor onderlinge hulp.

Als een kind wordt geconfronteerd met een probleem of een vraag heeft, waarbij het nu niet bij de leerkracht terecht kan, dan zal hij / zij in deze volgorde proberen een oplossing te vinden:

1. Goed zelf nadenken over mogelijke oplossingen.
2. Navraag doen bij de eigen tafelgroep.
3. Navraag doen bij andere kinderen in de groep.

Bij dit alles is het uiterst belangrijk dat het kind oplossingen zoekt die anderen zo min mogelijk storen.

KINDEREN WERKEN ZELFSTANDIG

Dat betekent o.a. dat materialen die de kinderen nodig hebben makkelijk toegankelijk en beschikbaar zijn. De KINDEREN HEBBEN de vrijheid om eigen oplossingen te bedenken. Regelmatig zal de leerkracht na afloop van de periode van zelfstandig werken, kort met de kinderen evalueren hoe het is gegaan. Dit kan bijvoorbeeld door het voeren van coachgesprekken met het kind.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	De vrijheid om zelf oplossingen te bedenken voor ontstane problemen en de verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen daarvan. De vrijheid om hulp te zoeken en te geven.
Zelfstandigheid	De hulp van de leerkracht wordt pas gegeven als niet het kind, maar de leerkracht daartoe het initiatief neemt.
Samenwerking	Oplossingen door middel van samenwerken worden gestimuleerd.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

SAMENWERKEN

Wij vinden het van grote pedagogische waarde dat kinderen sociale vaardigheden opdoen. Samenwerken is daarom van grote betekenis.

Samenwerken vindt op veel manieren plaats.

- In de taak
Er worden bewust samenwerkingsopdrachten in de taak gezet.
- In de instructielessen
Taal-, reken- en andere methodes doen vaak suggesties voor samenwerkingsopdrachten. De leerkrachten zullen bewust samenwerkingsopdrachten opnemen in hun lesprogramma.
- Binnen het bewegingsonderwijs
Ook hier zal worden gezocht naar spelvormen waarbij samenwerking nodig is. Veel sport- en spelvormen zijn hiervoor geschikt.
- Binnen de creatieve vakken
Regelmatig worden er groepswerkstukken gemaakt.
- Rataplannen
Deze naam is gekozen door de leerlingraad en staat voor: Schoolbreed samenwerkend leren. Dit gebeurt op een vast moment, nl. woensdagochtend tegelijk met alle kinderen en op momenten die de leerlingen zelf in plannen tijdens hun weektaak.

Bij deze werkvormen zal de leerkracht regelmatig een korte nabespreking houden over het samenwerkingsproces.

SAMEN WERKEN

Er is verschil tussen **samenwerken** en **samen werken**. Met samen werken bedoelen we dat kinderen weliswaar individueel aan een opdracht werken, maar wel rekening met elkaar houden en elkaar helpen. **Rekening houden met elkaar** betekent: dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk, maar ook dat je je verantwoordelijk voelt voor het welzijn van je medeleerlingen en dat je je verantwoordelijk voelt voor de sfeer in de groep en de school als geheel. Pestgedrag hoort daar bijvoorbeeld niet bij, maar belangstelling voor een zieke klasgenoot en zorg voor een schone schoolomgeving wel.

Kinderen moeten het normaal vinden dat je elkaar helpt. Het is ook normaal dat je een ander om hulp vraagt. Niet alle kinderen kunnen dit uit zichzelf. Dan moeten wij het hen leren.

Tijdens het zelfstandig werken zal de leerkracht zich terughoudend opstellen t.o.v. de gebeurtenissen in de groep. Ook kleine problemen in de sociale sfeer moeten de kinderen in eerste instantie proberen zelfstandig op te lossen.

WAT DOEN WE AAN SAMENWERKEN?

Zie bijlage 2: leerlijnen samenwerkend leren

VORMEN VAN SAMENWERKENDE LEREN

Het Lover hanteert vele vormen van samenwerkend leren. In de volgende paragrafen worden deze verder uitgesplitst.

- **Mentorleren**
In alle groepen helpen kinderen de leerkracht om nieuwe kinderen wegwijs te maken in de groep en op school. In overleg met de groep wordt een mentor benoemd. De mentor leert de nieuwkomer wat de afspraken en gewoontes zijn, maar ook waar hij materialen kan vinden en wat er van hem verwacht wordt. Bij deze werkvorm is sprake van een gezagsverhouding met een pedagogisch doel.
- **Maatjesleren**
Maatjesleren gebeurt in alle groepen. In de onderbouw ligt de nadruk op het pedagogisch doel: alle kinderen leren met elkaar te kunnen samenwerken. In de bovenbouw heeft het ook een didactisch doel, namelijk samen leren. Dit heeft consequenties voor de manier waarop maatjes samengesteld worden. De onderbouw werkt met een maatjesbord. Ook wordt er gebruik gemaakt van kaartjes van leefstijl waarbij willekeurige maatjes gevormd worden. De bovenbouw (vanaf groep 6) laat kinderen zelf zoeken met welk maatje ze willen werken. Soms op grond van leerbehoefte, soms op grond van sociale behoefte. Er worden door de leerkracht opdrachten gegeven. Incidenteel maakt de leerkracht maatjes. Bij maatjeswerk is het erg belangrijk om regelmatig te evalueren, zodat duidelijk is hoe de maatjes hebben gefunctioneerd en wat er de volgende keer misschien beter anders kan.

Hieronder staat uitgesplitst wat er per groep gebeurt aan maatjeswerk:

GROEP 1-2

Voorwaarden:

- De kinderen accepteren elkaar.
- De kinderen zijn bereid naar elkaar te luisteren.
- De kinderen zijn bereid met elkaar te samenwerken.
- De kinderen zijn bereid om met elkaar de taken te verdelen.
- De kinderen zijn bereid om samen de taken tot een goed einde te brengen.
- Het geluidsniveau is aangepast aan de opdracht.

Doelen:

- De kinderen leren elkaar kennen
- De kinderen leren samenwerken/ spelen
- De kinderen leren omgaan met beurtgedrag
- De kinderen leren overleggen en structuur aan te brengen in een taak
- De kinderen leren evalueren en samen bekijken wat er goed/ fout is gegaan

GROEP 3-4

Voorwaarden:

Zie voorwaarden groep 1-2.

Geluidsniveau is op fluisterton.

Doelen:

- Leren samenwerken met iedereen.
- Samen overleggen wanneer je samen het werkje gaat maken.
- Elkaar helpen.
- Als je die week iets met een ander kind moet doen doe je dat met je maatje, bv samen in de rij naar de gym lopen.

GROEP 5-6

Voorwaarden:

- Zie voorwaarden groep 3-4.
- Groep 5 werkt af en toe met het maatjesbord.

Doelen

- Twee opdrachten per week.
- Niet alleen tijdens taakwerk, maar ook bij taal en rekenen.
- Kinderen kiezen voornamelijk zelf met wie ze samenwerken.
- Zelf kiezen en Leerkracht gestuurde maatjes.
- Op woensdag kunnen de kinderen ook groepsoverstijgend maatjes kiezen (Rataplannen, een gekozen naam door de leerlingraad).

GROEP 7-8

Voorwaarden:

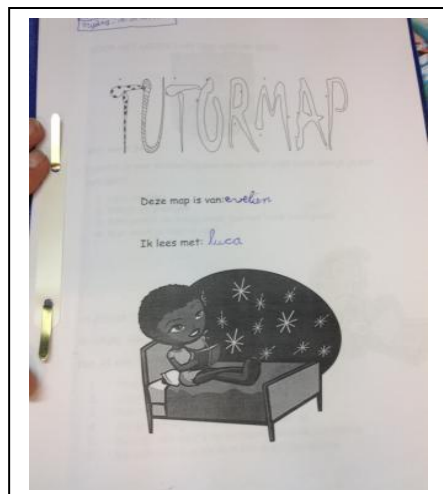
- Zie voorwaarden groep 5-6.
- Leerlingen kunnen samenwerken.

Doelen

- De leerlingen moeten in staat zijn om in twee (drie)tallen een opdracht uit te voeren, waarin ze samenwerkend tot de uitvoering van een taak komen. Hierbij kunnen de leerlingen van elkaar leren zowel op pedagogisch, didactisch als sociaal emotioneel gebied.
- Evalueren is heel belangrijk tijdens het maatjeswerk. Het resultaat van de evaluatie moet het uitgangspunt zijn van de te volgen stappen.

TUTORLEREN

Tutorleren heeft vooral een didactisch doel, nl leren van elkaar. Er is sprake van een gezagsverhouding tussen de leerlingen. De tutor helpt de tutee. Tutorleren gebeurt op Het Lover vooral groepsoverstijgend. In groep 7 leren kinderen aan de hand van een stappenplan hoe ze jongere leerlingen kunnen begeleiden bij hun leesproces. Het gaat dan om vaardigheden zoals open vragen stellen, omgaan met anderen, hoe corrigeer je een kind, maar ook hoe geef je een compliment. Na de kerstvakantie gaat het tutorlezen van start. De aangeleerde vaardigheden worden in groep 8 opnieuw opgefist en gebruikt om in de groepen 1 tot en met 5 te begeleiden bij de taken, zoals aanvankelijk lezen. Incidenteel maken leerlingen uit groep 6 ook gebruik van tutors uit groep 8 met rekenen.

Voorwaarden om het tutorleren te laten slagen zijn:

- Goede instructie aan de tutor.
- Het doel moet helder zijn.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de fysieke en sociale omgeving. De vrijheid om hulp te zoeken en te geven.
Zelfstandigheid	Zelfstandig hulp zoeken en hulp bieden.
Samenwerking	Duidelijk.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

MATERIALEN

De inrichting van de klassen moet zo zijn, dat de kinderen alle materialen die zij nodig hebben, zelfstandig kunnen pakken, eventueel weer schoonmaken en op hun plaats terug zetten.

Vooraf in de kleutergroepen ligt er een sterke nadruk op deze vorm van zelfstandigheid.

In de hogere groepen wordt dit voortgezet.

Materialen zoals potloden, papier, boeken en scharen hebben de kinderen in hun eigen kastje/laatje of kunnen ze zelf eenvoudig ophalen.

Het gebruik van een snijmachine is uitzondering op deze regel.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	De vrijheid om zonder te vragen materialen te gebruiken die nodig zijn.
Zelfstandigheid	Zelf bepalen wat nodig is en dat zelf halen.
Samenwerking	Ook een ander moet de spullen weer gebruiken. Er wordt overlegd over het gebruik van spullen die schaars zijn.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

WERKPLEKKEN

De kinderen kiezen een werkplek in het eigen lokaal, in de hal of in de teamkamer.

Doordat met een taak wordt gewerkt, zijn kinderen in het klaslokaal vaak gelijktijdig bezig met verschillende opdrachten. Op de ene plek zitten kinderen samen te werken, op een andere krijgt een groepje extra uitleg van de leerkracht en weer ergens anders maakt iemand een creatieve opdracht in het kader van keuzewerk.

De grote hal is 's morgens ingericht als stilteplekken waar kinderen rustig kunnen werken. 's Middags kunnen hier samenwerkingsopdrachten gemaakt worden.

In een Daltonschool zal een kind moeten wennen aan een zeker werkgeruis, maar kan het er ook voor kiezen een rustige werkplek te zoeken.

VOORBEREIDING BIJ DE KLEUTERS

In de kleutergroepen is het werken in steeds verschillende hoeken vanzelfsprekend.

Het kan ook zijn dat een groepje kinderen in het de hal een werkje krijgt. Door de kinderen eraan te laten wennen ook op andere werkplekken te werken, waar anderen langs komen en zitten te werken, worden de kinderen voorbereid op het latere zelfstandig werken op plaatsen waar de leerkracht niet steeds aanwezig is.

DE ONDERBOUW- EN BOVENBOUWHAL

In de grote hal zijn stilteplekken gecreëerd.

Wij hebben als regel dat iedereen deze plekken respecteert en dat iedereen die in de hal werkt, ook verantwoordelijk is voor het opruimen ervan.

Leerkrachten spreken elkaars kinderen ook aan. Dit geldt ook voor de kinderen naar andere kinderen toe.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	De vrijheid om zelf de werkplek te bepalen. De verantwoordelijkheid om het werk te maken en dus om een gunstige werkplek te kiezen, ligt in principe bij het kind.
Zelfstandigheid	Bij het maken van deze keuze moet het kind aanvankelijk met de leerkracht overleggen, maar uiteindelijk maakt het deze keuze zelfstandig.
Samenwerking	Dit gebeurt wanneer twee of een groepje kinderen daarvoor kiezen op een door hun zelf gekozen werkplek.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

DE KRING

In alle groepen wordt in meer of mindere mate gewerkt met een 'kring'.

Het woord 'kring' heeft twee betekenissen:

- een organisatievorm, een opstelling van het meubilair;
- een werkvorm, een manier van communiceren.

DE TOEPASSING VAN DE KRING OP ONZE SCHOOL

- In alle groepen wordt de week geopend met een gesprek. Dit vindt niet altijd in kringopstelling plaats. De leerkracht kan er ook voor kiezen dat het gesprek plaats vindt in meerdere kleine kringen, tafelgroepjes of andere vormen. Een dergelijke kring moet vooral niet te lang duren, omdat veel kinderen passief zijn en het voor veel kinderen een minder boeiende activiteit is.
- Naast de 'maandagochtendkring' zijn er ook kringen waarin bijvoorbeeld instructie wordt gegeven, taal- of rekenactiviteiten plaatsvinden, waarin wordt gezongen, gespeeld, en ga zo maar door.
- Binnen het samenwerkend leren bestaat er ook de zogenaamde "binnen-/buitenkring". Bij deze vorm zitten/staan de kinderen tegenover elkaar, zodat er een binnen- en een buitenkring ontstaat waarbij verschillende activiteiten uitgevoerd kunnen worden. Deze toepassing wordt nog niet schoolbreed uitgevoerd.
- De 'kleine kring' is een effectief middel in alle groepen, waarin kinderen leren met elkaar te communiceren en waarin de leerkracht (verlengde)instructie kan geven aan de kinderen, bijvoorbeeld tijdens het zelfstandig werken.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Het kind is verantwoordelijk voor het naleven van de kringregels en daarmee voor een goede sfeer in de groep.
Zelfstandigheid	
Samenwerking	Het is voor het samenwerken van groot belang dat kinderen leren communiceren: dus duidelijk je gedachten verwoorden en leren luisteren naar elkaar. Deze vaardigheden worden in de kring geoefend.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

ZORG VOOR KLAS, SCHOOL EN SCHOOLOMGEVING

Verantwoordelijkheid dragen door kinderen betekent ook dat zij zorg leren hebben voor hun fysieke omgeving: de klas, de school als geheel en het terrein om de school heen.

Wij zorgen voor onze school!

maand	binnen	buiten
augustus	groep 5/6	groep 6
september	groep 4	groep 7
oktober	groep 5/6	groep 8
november	groep 4	groep 6
december	groep 5/6	groep 7
januari	groep 4	groep 8
februari	groep 5/6	groep 6
maart	groep 4	groep 7
april	groep 5/6	groep 8
mei	groep 4	groep 6
juni	groep 5/6	groep 7
juli	groep 4	groep 8

Groep 1/2/3 zorgt voor de gang bij groep 1/2/3.

2013/2014

HULPJES KLASSEDIENST IN DE KLAS

In alle groepen hebben de kinderen bij toerbeurt een taak om de leerkracht te assisteren bij allerlei dagelijkse zaken (boeken uitdelen, e.d.), maar ook om te helpen opruimen en schoonmaken van het lokaal.

IN DE SCHOOL

In de school zijn de schoolregels van kracht, waaronder ook het opgeruimd houden van de algemene ruimtes. De kinderen worden er op aangesproken dat ook zij verantwoordelijk zijn voor hun leef- en werkomgeving.

Er hangt een lijst in de teamkamer zodat bekend is welke groep uit de middenbouw (4-5) aan de beurt is voor de zorg van de school aan de binnenkant.

De onderbouwgroepen (1-2-3) dragen zorg voor hun eigen leslokalen.

We streven ernaar om in schooljaar 2013-2014 bij de ingang een digitale televisie te hebben waardoor deze en andere informatie zichtbaar wordt voor alle kinderen, ouders en bezoekers van school.

OM DE SCHOOL

De kinderen van de groepen 6 t/m 8 helpen - volgens een rooster en onder leiding van een leerkracht - mee met het schoonhouden van het terrein rondom de school.

Daltonaspecten	
Vrijheid / verantwoordelijkheid	Al deze activiteiten zijn gericht op het stimuleren van het verantwoordelijkheidsgevoel.
Zelfstandigheid	Veel van deze kinderen handelen zelfstandig. Denk aan de kinderen die de planten water geven, kasten opruimen enz.
Samenwerking	De hier genoemde activiteiten vinden allemaal in groepjes – meestal tweetallen – plaats. Overleg is dus nodig.
Doelmatigheid/Reflectie/Borging	In maart 2013 toegevoegd, in ontwikkeling

HOOFDSTUK 6

INFORMATIE EN RAPPORTAGE

Dat onze school een Daltonschool is, dragen we uit naar ouders en kinderen, maar bijvoorbeeld ook naar invalleerkrachten.

Voor de algemene informatie maken we onder andere gebruik van:

- Kijkavond aan het begin van ieder schooljaar
- Informatieavond voor alle groepen, verdeeld in 2 rondes, van 18.30 – 19.15 uur, 19.15 – 19.30 uur pauze kopje koffie/thee , en 19.30 – 20.15 uur
- Informatieavond groep 7 en 8; voortgezet onderwijs
- Gidsouders
- Vergaderingen van de Ouderraad
- Daltoninformatieavond (interactieve ouderbijeenkomst 1 x per 3 jaar)
- Voorlichting aan aspirant-ouders (tijdens de kijkdag, tijdens de aanmeldochtend of na afspraak).
- Portfolio in groep 1 tot en met 8
- De website, www.hetlover.nl en via twitter
- De Dalton Express (digitale maandelijkse nieuwsbrief)
- De schoolgids.
- Het schoolplan en jaar-/meerjarenplanning.
- Het Daltonhandboek.

Het is ook belangrijk de kinderen regelmatig te herinneren hoe we werken en met elkaar omgaan, en ook waarom we dat op die manier doen.

Het meest geschikte moment hiervoor is het begin van het schooljaar, maar daarnaast zal de groepsleerkracht voortdurend – bijvoorbeeld tijdens de evaluatiemomenten – de Daltonprincipes onder de aandacht van de kinderen brengen.

HOOFDSTUK 7

ONTWIKKELINGEN

ONTWIKKELINGSONDERWERPEN

In juni 2006 heeft Het Lover de 5-jaarlijkse visitatie gehad. De visitatiecommissie heeft geconcludeerd dat Het Lover voldoet aan de normen binnen het Daltononderwijs en heeft ons dan ook certificaatverlening voor de komende 5 jaar gegeven.

Tijdens de visitatie van 2006 zijn er aanbevelingen gedaan door de visitatiecommissie. Uit de ingevulde indicatorenlijsten voor het team en voor de ouders die in december 2010 zijn afgenomen, zijn ook aanbevelingen gekomen. Deze aanbevelingen zijn verwerkt in de bijlage bij dit Daltonboek onder de naam: Daltonontwikkelplan.

In november 2011 heeft de eerstvolgende visitatie plaatsgevonden. Het verslag is meegenomen in de jaarlijkse actualisering van dit Daltonboek. De aanbevelingen die door de visitatiecommissie gedaan zijn, zijn verwerkt in de bijlage bij dit Daltonboek.

In mei 2014 vindt de eerstvolgende visitatie plaats. Het verslag zal worden meegenomen bij de jaarlijkse actualisering van dit Daltonboek. De aanbevelingen die de visitatiecommissie zal geven, worden verwerkt in het schooljaarplan.

Onder begeleiding van Noordijk Dalton Advies zijn ontwikkelpunten opgepakt, deze ondersteuning wordt voortgezet in schooljaar 2014-2015 en verder:

- zelfstandig werken
- uitgestelde aandacht
- samenwerking van leerkrachten
- evalueren/reflecteren
- samenwerkend leren,
- effectieve instructie
- verhogen betrokkenheid leerlingen door middel van een leerlingenraad
- werken aan persoonlijke ontwikkelingen met behulp van de ontwikkelingsscan Daltonvaardigheden.

De voorbereiding van de studiemomenten en de borging ervan op plenaire overlegmomenten wordt gedaan door het MT. Zij houden het overzicht, gaan op klassenbezoek en fungeren naast het uitwerken van voorstellen, besluiten en het daltonboek, als stimulator voor het ontwikkelen van verder Daltonbeleid op onze school.

EXTERNE CONTACTEN

Aan het Daltoncoördinatorenoverleg-Zuid wordt door onze school deelgenomen door Fija Bakker, leerkracht en Daltoncoördinator van Het Lover.

Gabriëlla Buijs, directeur neemt deel als penningmeester aan het Dalton-directeurenoverleg Regio Zuid en is als visiteur werkzaam voor de Nederlandse Dalton Vereniging.

BIJLAGE 1

DALTONONTWIKKELPLAN 2010-2013

Hieronder staan puntsgewijs in een tijdspectief de stappen beschreven die binnen de ontwikkelacties worden gezet.

Dit Daltonontwikkelpun zal een vast onderdeel gaan uitmaken van het schoolplan van Het Lover.

Naam school		Daltonschool Het Lover
Adres		Biggekruid 7
Postcode en plaats		5721 RB Asten
Directeur		Gabriëlla Buijs

AANBEVELING	ITEMNRS.	ACTIVITEITEN	WIJ, HOE, WANNEER, GEDURENDE
	1	<i>Vrijheid in gebondenheid</i>	
1	1.1	Er is sprake van diverse vormen van sturing van verantwoordelijkheid (leerkrachtgestuurd, gedeelde sturing en leerlinggestuurd).	Leerkracht, Taakbrief, start 2011, verder terugkerend gedurende het schooljaar
1	1.3	De leerlingen en leerkrachten kunnen omgaan met vrijheden en verantwoordelijkheden.	Leerkracht, leerling, Taakbrief, start 2011, verder terugkerend gedurende het schooljaar
		Meer loslaten, meer eigen inbreng van de kinderen. Geef hen meer verantwoordelijkheid. Van leerkrachtgestuurd naar gedeelde sturing. Van leider naar begeleider.	Leerkracht, Taakbrief, start 2011, verder terugkerend gedurende het schooljaar
2	1.6	Leerlingen zijn betrokken bij het beoordelen van eigen werk.	Leerkracht, leerling, taakbrief en/of coachgesprekken, 2011
		Bied kinderen meer mogelijkheden tot zelf nakijken en beoordelen. Niet alleen bij rekenen / taal, maar ook binnen	Leerkracht, i.o.

		andere vakgebieden.	
	2	<i>Zelfstandigheid</i>	
3	2.1	Er is sprake van diverse vormen van zelfstandigheidsontwikkeling binnen de range van zelfstandig werken, zelfstandig leren, zelfverantwoordelijk leren en zelfsturend leren.	Leerkracht, leerlingen, taakbrief, 2011-2012
		De stap maken van zelfstandig werken naar zelfstandig leren. Niet alleen verwerkingsopdrachten aanbieden, ook eigen keuzes van kinderen voor zelfstandig leren mogelijk maken.	Leerkracht, i.o. scholing gevolgd in 2011-2012
4	2.4	De leerkrachten en leerlingen evalueren en reflecteren dagelijks.	Leerkrachten, via taakbrief en/of coachgesprekken, 2012-2014
		Structureel terugkoppelen met kinderen over de inhoudelijkheid van het taakwerk. Bespreek met kinderen hoe ze gepland hebben, hoe het is gelopen, waarom het zo is gegaan.	Leerkrachten, via taakbrief en/of coachgesprekken, 2011-2014
	3	<i>Samenwerking</i>	
5	3.1	Er is sprake van diverse vormen van samenwerking binnen de range van samenwerken, samenwerkend leren, coöperatief leren en interactief leren.	Leerkrachten, i.o. studiedag is geweest in 2011-2014
		Structurele samenwerkingsopdrachten invoeren richting samenwerkend leren. Kinderen de ruimte bieden om samen (in 2-/4-tallen) een opdracht uit te voeren als vaste onderdelen binnen de taak.	Leerkrachten, methodegebonden lessen en zelfstandig werk, 2011-2014
6	3.3	Samenwerking van leerkrachten vindt plaats.	Team, 2010-heden
		Naar aanleiding van de klassenconsultaties met elkaar in gesprek over de 3 Daltonaspecten: samen bezinnen op het Daltononderwijs om verder te kunnen als team, niet als individuele leerkracht.	Team, consultaties in 2011-2012, teamvergaderingen 2010-heden
	4	<i>Daltonontwikkeling</i>	
7	4.1	De school heeft de Daltonontwikkeling beschreven in het schoolplan of een ander plan, waaruit blijkt dat er structureel wordt gewerkt aan het ontwikkelen, borgen en evalueren van het beleid.	Directie, 2010-heden
		Stel een Daltonbeleidsplan op voor de komende 4 jaren (koppelen aan schoolplan); neem daarin deze aanbevelingen mee en de eigen verbeterpunten; spreid deze uit over een periode van 4 jaar en geef aan wie waar voor zorgt.	Team, directie, 2011-2012

8	4.5	Daltonontwikkeling wordt aangestuurd door een Daltoncoördinator en MT	Daltoncoördinatoren en directie, 2011-heden
		'n Meer duidelijke positionering van de Daltonwerkgroep. Laat ook horen en zien – ook aan ouders – dat er een werkgroep Dalton aan het werk is om de doorgaande lijn binnen de gehele school te waarborgen.	Daltonwerkgroep en directie 2010-heden
9	4.7	Er zijn middelen aanwezig om de Daltonwerkwijze ten dienste te staan, zoals dagkleuren, taakborden of andere middelen.	Team, 2010-heden
		In de school, de lokalen zichtbaar maken dat de school een Daltonschool is. Draag dit niet alleen uit in houding, maar ook in symbolen. Bijv. overal dezelfde dagkleuren-overzichten, van Groep 1 / 2 tot en met Groep 8.	Team, Directie 2010-heden
7	4.12	Er is een duidelijke doorgaande Daltonlijn binnen de school	Team.directie, vanaf 2010-heden
	6	<i>Houding van ouders t.o.v. het Daltononderwijs</i>	
10	6.2	De ouders worden geïnformeerd over de Daltonwerkwijze.	Directie, team 2010-heden
		Ouders informeren door hen niet alleen te laten lezen over Dalton, maar ook door het hen zelf te laten ervaren, te proeven. O.a. 3-jaarlijkse scholing .	Directie, team, 2010-heden

BIJLAGE 2

LEERLIJNEN SAMENWERKENDE LEREN

Per bouw is aangegeven welke (minimale) vaardigheden er aan het einde van de bouw beheerst moeten zijn.

Elk jaar wordt er gewerkt aan alle doelen die beheerst moeten zijn en aan het einde van de bouw zijn deze doelen geautomatiseerd.

- Standaard: beheerst
- Oranje: extra aandachtspunt
- Schuingedrukt: in ontwikkeling

ONDERBOUW GROEP 1-2	MIDDENBOUW GROEP 3-4-5	BOVENBOUW GROEP 6-7-8
1. elkaar uit laten praten	1. elkaar uit laten praten	1. elkaar uit laten praten
2. vriendelijk op elkaar reageren	2. vriendelijk op elkaar reageren	2. vriendelijk op elkaar reageren
3. om de beurt praten	3. om de beurt praten	3. om de beurt praten
4. elkaar aankijken tijdens een gesprek	4. elkaar aankijken tijdens een gesprek	4. elkaar aankijken tijdens een gesprek
5. elkaars naam gebruiken	5. elkaars naam gebruiken	5. elkaars naam gebruiken
6. luisteren naar elkaar	6. luisteren naar elkaar	6. luisteren naar elkaar
7. rustig en verstaanbaar praten, zodat anderen je kunnen verstaan	7. rustig en verstaanbaar praten, zodat anderen je kunnen verstaan	7. rustig en verstaanbaar praten, zodat anderen je kunnen verstaan
8. materiaal met elkaar delen	8. materiaal met elkaar delen	8. materiaal met elkaar delen
9. hulp vragen aan de ander	9. hulp vragen aan de ander	9. hulp vragen aan de ander
10. aan de taak werken totdat deze af is.	10. aan de taak werken totdat deze af is.	10. aan de taak werken totdat deze af is.
11. bij je groepje blijven	11. bij je groepje blijven	11. bij je groepje blijven
12. vragen stellen aan elkaar	12. vragen stellen aan elkaar	12. vragen stellen aan elkaar
13. op inhoud reageren op wat de ander zegt	13. op inhoud reageren op wat de ander zegt	13. op inhoud reageren op wat de ander zegt
14. elkaar de gelegenheid geven mee te doen	14. elkaar de gelegenheid geven mee te doen	14. elkaar de gelegenheid geven mee te doen
15. elkaar helpen zonder voor te zeggen	15. elkaar helpen zonder voor te zeggen	15. elkaar helpen zonder voor te zeggen
16. met iedereen leren samenwerken	16. met iedereen leren samenwerken	16. met iedereen leren samenwerken
17. elkaar een complimentje geven op pedagogische doelen	17. elkaar een complimentje geven op pedagogische en	17. elkaar een complimentje geven op pedagogische en

<i>op beleving. (bijv: Het was leuk of je hebt goed meegedaan.)</i>	didactische doelen. (Exact kunnen benoemen welk onderdeel goed gaat)	<i>didactische doelen. (Exact kunnen benoemen welk onderdeel goed gaat)</i>
<i>18. samen een plannetje maken op moment en spontaan aan het begin van een opdracht</i>	<i>18. het werk structureel plannen op moment en inhoud op een structurele wijze. (Dit kan met behulp van een format)</i>	<i>18. het werk structureel plannen op moment en inhoud op een structurele wijze. (Dit kan met behulp van een format)</i>
<i>19. overeenstemming met elkaar bereiken op pedagogische doelen. (bijv: samen een werkje kiezen, 1 schaar delen)</i>	<i>19. overeenstemming met elkaar bereiken op pedagogische en didactische doelen</i>	<i>19. overeenstemming met elkaar bereiken op pedagogische en didactische doelen</i>
<i>20. reflecteren op het proces.</i>	<i>20. reflecteren en evalueren op proces en product</i>	<i>20. reflecteren en evalueren op proces en product met inzicht op kennen en kunnen. Zij kunnen inschatten wat de groep nodig heeft om tot een succes te kunnen komen</i>
	<i>21. elkaar een complimentje geven</i>	<i>21. ruimte delen soms met behulp van pictogrammen en in overleg</i>
	<i>22. een inbreng durven hebben</i>	<i>22. geluid delen soms met behulp van pictogrammen en in overleg</i>
	<i>23. met alle groepsleden samenwerken</i>	<i>23. elkaar vragen hardop te denken</i>
	<i>24. op een vriendelijke manier zeggen dat je het ergens wel of niet eens mee bent</i>	<i>24. elkaar een complimentje geven</i>
	<i>25. meewerken aan een groepsopdracht</i>	<i>25. een inbreng durven hebben</i>
	<i>26. met elkaar problemen oplossen</i>	<i>26. met alle groepsleden samenwerken</i>
	<i>27. verschil van mening accepteren</i>	<i>27. het werk plannen</i>
	<i>28. elkaar iets uitleggen</i>	<i>28. op een vriendelijke manier zeggen dat je het ergens wel of niet eens mee bent</i>
	<i>29. de inbreng van een ander accepteren</i>	<i>29. meewerken aan een groepsopdracht</i>
		<i>30. met elkaar problemen oplossen</i>
		<i>31. verschil van mening accepteren</i>
		<i>32. je in het standpunt van de</i>

		<i>ander verplaatsen</i>
		<i>33. elkaar iets uitleggen</i>
		<i>34. de inbreng van een ander accepteren</i>
		<i>35. elkaar herinneren aan de opdracht op proces en inhoud met eventueel behulp van hulpmiddelen, zoals rollenkaarten</i>
		<i>36. ideeën verder uitbouwen in viertallen</i>
		<i>37. richting geven aan de uitvoering van de taak</i>
		<i>38. tussentijds de voortgang van het proces samenvatten</i>
		<i>39. kritiek formuleren op ideeën en niet op personen</i>
		<i>40. de groep stimuleren</i>
		<i>41. elkaar aanmoedigen mee te doen</i>
		<i>42. verschillende ideeën integreren</i>
		<i>43. kort in eigen woorden navertellen wat een ander heeft gezegd</i>
		<i>44. ondersteunende opmerkingen kunnen plaatsen</i>

BIJLAGE 3

PORTFOLIO

In schooljaar 2013-2014 wordt gestart met het leerlingportfolio.
Alle leerlingen hebben een eigen witte portfoliomap, deze staat in de groep.

Voor de groepen 1 tot en met 4 bestaat het portfolio uit een werk- en een toetsgedeelte.
In het werkgedeelte verzamelen kinderen werkjes die zij belangrijk vinden.
Zij kiezen die zelf uit, de leerkracht helpt hen daarbij.

Het portfolio voor de groepen 5 tot en met 8 bestaat uit een presentatie- en een toetsgedeelte.
In het presentatiegedeelte wordt het beste werk van de kinderen bewaard. Het doel richt zich in de bovenbouw meer op de ontwikkeling in het leren. De leerlingen kiezen **zelf** met behulp van een reflectiegesprek met de leerkrachten.

In het toetsgedeelte van alle groepen zult u o.a. de grafieken uit het Cito leerlingvolgsysteem terug vinden zodat ook de cognitieve resultaten te zien en te volgen zijn.

In de portfoliomap komt ook een reflectieblad voor ouders met als thema "Dit vinden wij als ouders van het portfolio van....."

BIJLAGE 4

DALTON BELEID 2013-2107

Aandachtspunten naar aanleiding van reflectie en analyse, keert jaarlijks terug

Onderwerp	Doel	Actie door	Tijdspad
Beleidsplan	Het bijstellen van het beleidsplan	Directie en Daltoncoördinator	Mei/juni
Bijhouden handboek	Up to date houden en delen met elkaar	Daltoncoördinator	Mei
Flitsbezoeken en gesprekken met leerkrachten	Inplannen en uitvoeren	Daltoncoördinator	Gedurende schooljaar
Bezoek daltonscholen en regiobijeenkomsten	Bijhouden van nieuwe ontwikkelingen	Daltoncoördinator	Volgens regiokalender
Penningmeester NDV regio zuid	Bijhouden financiën en schrijven van verantwoording in jaarverslag NDV	Directeur	Gedurende het schooljaar
Visiteren collega daltonscholen	Aan de hand van het door de NDV vastgestelde visitatiekader scholen bezoeken	Directeur	3 x per schooljaar volgens planning NDV
Leerlingraad	Onderwerpen en data bijeenkomsten vastleggen Verkiezingen	Directeur Team	Gedurende het schooljaar September
Dalton	Werken aan de ontwikkeling van de daltonkernwaarden	MT, Team, externe deskundigen	Gedurende het schooljaar
Daltonvaardigheden ontwikkelen	Leerling- en leerkrachtvaardigheden ontwikkelen door te doen	MT, Team	Gedurende het schooljaar
PR Daltonschool Het Lover	Trots op het Daltononderwijs naar buiten brengen	MT, Team, OR en MR	Gedurende het hele schooljaar
Rataplannen (groepsoverstijgend)	Organiseren groep activiteiten met als doel samen werken, samen leren	Team	Start 1 x per week, uit te breiden naar meerdere malen per week

	Uitbreiden naar coöperatief leren	MT en team	schooljaar 2014-2015
Handelingswijzer Tutorlezen	Uitwerken en in praktijk brengen	Team	Vanaf start schooljaar
Keuzewerk	Keuze onderdeel van de dagtaak	Team	Gedurende het schooljaar
Taakbrief	Borgen, aanscherpen	Leerlingen, Team	Mei/juni
Routines	Nakomen/aanscherpen	MT	Het hele jaar door